

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:  
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.  
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 5t hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyegdíj. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyiteltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

## Önámítás!

(Brrr.) Az ellenzéki vezércikkírók megszokott eljárása: ürmöt csepegtetni a mézbe is, vagy is: ha valamely deákpárti vívmányt nagy ritkán meg is dicsérnek, ezt úgy teszik, hogy az ne váljék hasznára az érdekelt intézménynek, s a helyett, hogy a megvetett alapot szilárdítaná, még kifejlődésében is megrothtatja azt.

A lefolyt váci táborozás, melyben honvédségünknek is rés nyílt a magyarság harcra természetességét, haditanulmányosságát kitüntetni, alkalmul szolgált az ellenőri (M.)-nek egy rövid cikk megírására. Sokkal plausibilisebb levén a feltüntetett eredmény, semhogy ósárlásnak helye lehetne, — a t. cikkíró maga is elismerőleg szól a honvédség haladásáról, csak hogy a féldicséretet oly következtetéssel töldje meg, mely szintugy kézen vezet az elbizakodás menedélyére.

A ki valamely fejlődésnek indult, izmosodó intézményt tulságosan feldicsér, annak szerfelett nagy hordért tulajdonít, s a helyett, hogy világosan igyekeznék látni, nagyító üveget tesz szeméire, — az ilyen, különösen napjainkban, midőn mindenben jól és pontosan kell számolni — sokat árt magának az ügynek, legyen az a legudvösebb, a hazára nézve legáldástöbbször.

Szerintünk éppen így járt el (M.), midőn honvédeknek derekasságáról megemlékezve, cikke végén így kiált fel:

„Jó katona volt mindig a magyar s képes volna most is oly hadserget kiállítani, hogy ha mint Culturstaat nem is egyhamar, de mint hatalmasság azonnal egysorba állhatna Európa leghíresebb nemzeteivel.”

A ki javadat akarja, soha sem fogja tehetségeidet, s erődöt tulbecsülni, nem fogja beléd oltani az elbizakodás mérget. Már pedig ezt teszi, vagy legalább akarná tenni az, ki elhitetni igyekszik veled azt, hogy ma képes lennél „oly hadserget kiállítani”, mely egy vívásra lenne az európai leghíresebb nemzetekével. Megmondja ugyan (M.) maga is, hogy mint Culturstaat messze mögötte állunk a „leghíresebb nemzetek”-nek; de azt elhallgatja, hogy anyagi és szellemi erőid aránytalanul csekélyebb volna mellett földirati helyzeted, s népességi számod sem üti meg a versenyzés mértékét, hát még azt mily szépen elhallgatja, hogy a mely perczben magyar nemzeti hadserget akarnál külön szervezni, a harciasságon kívül szükséges hadi talentumokban milyen szükségét látnál ez idő szerint, s ha minőségre a legjobbat is alkotnád, számra hol maradnál mások mögött.

Valóságos önámítás hisz az, mivel (M.) rövid cikke látszólag a magyart lelkesíteni igyekszik. Az ilyen elbizakodott szöveget — népbolondítás!

Hát a nagy francia nemzet nem mondhatta el fiairól, hogy „jó katonák”? nem mondhatta el, hogy hadserge egy sorba állhat Európa leghíresebb nemzetei hadsergével? Még is láttuk mi történt azon katonákkal, kik egy emberkor ellőtt is győzedelmesen hordozták meg sasakiát Bécsben, Berlinben, Moszkvában, Madridban stb., kik bevették Sebastopolt s győztek Solferinónál. S mind ez történt főleg azért, mert elbizakodás és rosz számítás vezette e pompás hadserget.

Avagy talán mi többen vagyunk mint a francziák? jelesebb katonai kapacitásokról rendelkezünk? katonáink gyakorlottabbak, vitézebbek? Alig hiszem, hogy ezt (M.) is állítani merné. De hát akkor, miért ámtja (M.) a magyart affélével, hogy ő olyan hadserget tudna ma is

kiállítani, mely egysorba állhatna Európa leghíresebb nemzeteinek hadseregeivel?

A dolog nagyon egyszerű, a megfejtés játék. Ha M. a mellett maradna: mennyire haladott már a honvédtörmény kifejlése, mily derék katonák válnak honvédeinkből, — ez egy a Deák-párt által szerzett s a jövőre nézve roppant horderejű vívmány constatálása lenne ország-világ előtt, ezt pedig televér ellenzéki nem teheti. Azért kellett tehát a váci siker mellé oda állítani a jövő lehetőségeket is meghaladó tünderiesen megvilágított és megcsokszorozott képét, hogy arra reá mutatva így szolhassan:

mily kevés az, mit a deák párti kormány alatt a nemzeti véderő szervezése körül kivívni lehetett; mi ellenzék rögtön olyan hadsereget tudnánk teremteni, mely egy sorba állhatna az európai leghíresebb hadseregekkel is. Így állítván a valóságos vívmányt az óhaj-tással párhuzamba, természetesen törpének kell hogy lássék a real eredmény, a képzelet alakjához mérve. S a mi a fő, a czél el van érve: az ellenzéknek van látszólagos igaza a gyengébbek előtt, hisz (M.) nagyon köti az ebet a karóhoz, állítva, hogy rettentő magyar hadserget tudna már ma alakítani — (M) szerint, — mely az orosz és a németet (hisz most ez a leghíresebb hadsereg) csakugyan elpáholná — ugy képzeltében, ha t. i. az ellenzéki vezércikkírók nevezetnének tábornagyokká.

A francziák elbuktak, mert nem volt szövetségesük, nekünk van, dobjuk el — hisz elegendő elég erősek vagyunk magunkra is!

## Deák Ausztriáról.

A „Köln. Ztg.” utolsó számának élén Pestről — s mind mondja — jól értesült kézből következő levelet kapott:

„Különböző, egymást megczáfoló hírek vannak forgalomban a Deák-párt s különösen Deák magatartásáról a Hohenvart-féle kísérlet irányában. A Deák-párt nagy s az 1867-ki egyezmény létrejöttekor a legkülönbözőbb politikai elemeket egyesítette maga körül; politikusok, kik a szabadság kérdésében ellenkező véleményűek voltak, egyesültek azon hiszében, hogy Magyarország végre elnyeri jogát és Ausztriával kibékül.

Szabadelműek s conservatívek, aristokraták s demokraták baráti jobbot nyújtottak egymásnak, minék eredménye az országgyűlés mai majoritása lön. Ezt szem előtt kell tartanunk, ha megvizsgáljuk azon sokféle nyilatkozatokat, melyek a Deák-párt részéről az ausztriai új systemát illetik.

Eddigélé még nem vett állást a Deák-párt Hohenvart irányában. Mindenki kimondhatja eziránt egyéni véleményét, s ezért a különböző pártok beszédéből helyes következtetést nem lehet vonni. „Pesti Napló” reservált magatartású, míg „Reform” s „Pester Lloyd” naponta erősebben lépnek fel a ciszlajthai kormány ellen. Ily körülmények közt érdekes lehet Deák véleményét megtudni e dolog felől, minthogy végre is az ő szava lesz irányadó s minthogy ő van hivatva — a ciszlajthai dolgok további fejlődése szerint — meghatározni a Deák-párt magatartását.

Deáknak nincs oka véleményét eltúlozni, ha mindjárt egyik részről sem fogadtatnék helyesléssel mind az rendesen történni szokott, ha két harcos összecsapásánál a józan emel szót.

1356-ban Deidenhofen felől közelgett Metzhez egy német császár, hogy benne a birodalmi törvényeket kihirdettesse. A lützelburgi művészetet és pompát kedvellő IV-ik Károly kíséretében vala neje, a lengyel királyleány s valamennyi birodalmi országnagy, köztük Lajos brandenburgi örgróf. Az ünnepély az állítólag N. Károly által irt „Veni, creator spiritus” énekletével kezdődött; ugy látszik ez szintugy előképe volt valamennyi azutáni császárkoronázásnak, mert már itt szerepelt: a sült ökör, a boros szökőkút, a pénzosztogatás először, a mint ezt Góthe leírásából tudjuk. Karácson napján adatott ki az aranybulla talán czélzásul arra, hogy N. Károly is e napon koronáztatott meg.

A brandenburgi sokat köszönhetett az aranybullának, ez engedé meg neki, hogy északon területi hatalmat alapítson.

Mennél inkább gyengült a birodalom, aszerint lazult a kötelek is, mely a határtartományokat a központ-hoz fűzte; így támadt tehát a birodalom nyugoti részén ujonalakult és megszilárdult államokban: Franciaország és Burgundiában a gondolat, meggazdagodni az uratlan részek elfoglalásával.

XI. Lajos 1464-ben elpróbálta Metz birtokba vételét. A város alá küldött egy királyi trombitást s felszólította: „adja meg magát Franciaországnak.” A város azt felelte, hogy „nem lehet hűtelen a birodalom iránt, melynek hatalma alatt áll emberemlékezet óta;” az el-lenkeznék becsületével. Lajos később a felszólítást mészének mondá.

A hatalmas burgundi királyság komolyabban fenyegette a város függetlenségét. Metz szembeállott Merész Károly egész hadi erejével, segélyt kért III. Frigyes

Deák joggal van azon véleményén, hogy Ciszlajthánia jelenlegi állapotának, nevezetesen a csehek túlzott követelesei részben a német-osztrákok is az okai. Évek hosszú során ingerelte és gyalázta a német-osztrák sajtó a cseheket, míg végre a legvésojg jutottak. Népszerűség utáni hajhászás volt az oka, hogy a ciszlajthai lapok oly hangon beszéltek, melyet politikai okokból sehogyssem lehetett helyeselni.

Az oly annyira dicsért osztrák patriotizmus beláthatta volna az igazat. Meg nem gondolva az ebből keletkező bajt, mindent elkövettek, hogy a bécsi közönségnek a csehek rovására kellemes órákat készítsenek. Most nem csodálható, ha a csehek gyűlöletöktől annyira elragadtatják magokat, hogy a német tüzoltókat, kik egy cseh helységben támadt tüzet oltani akarták, egytől egyik elűzték.

A magyarok kénytelenek egyelőre bevárni a tör-ténendőket. Hogy mi a német-osztrákok irányában rokonszenvenvel viseltetünk, az tagadhatlan, de tényleg csak akkor állunk értök síkra, ha a Hohenvart kormány Ausztriát alkotmányosan kormányozni képtelennek bizonyul be.

Ami ügyeinkbe beleavatkozni, ugy a horvátokkal mint pedig az egyéb nemzetiségekkel szemben, nem engedünk senkit s e részben nem fogjuk Hohenvart beleszólását megtűrni. Másrésről azonban nem vagyunk feljogosítva Hohenvart actióját háborgatni addig, míg az 1867-ik dualistikus egyezmény keretében mozog. — Deák e fölfogása irányadó lehetne Magyarország véleményére.

## Lapszemle.

A „Pesti Napló”-ban így folytatja Greguss A. a „Közoktatási észrevételek”-et: A hitfelekezeteknek joguk levén nyilvános tanintézeteket állítani, az állam ezt jog-szerűen nem akadályozhatja, sem számukat nem csök-kentheti, eljárásában csak arra szorítkozhatik, hogy működésüket szigoruan ellenőrizi, hol pedig rosz intézeteket talál s szükségesnek látja létezését, maga állit ujjakat s jókat. Vajjon a hitfelekezetek maguk orvosolhatnák-e a bajt? — A leggyökeresebb javítás volna kétségkívül el-törölni minden felekezeti iskolát, és helyettök államiakat állítani; de ez tabula rasa volna; ezt pedig csak erős rázkóddással lehetne eszközölni, tehát ezen mód nem ajánlható. Másik mód volna: adnák fel a felekezetek jogukat s alakíttatnák át intézeteiket államiakká. — Ebben veszélyt nem lát t. cikkíró ur; mert eddig a protes-tans intézetek a felekezet és nemzetiség szempontjából istáptoltattak. De miután a mostani állam nem az ellen-séges állam többé, mely a protestánsok iskoláival együtt a szabad és nemzeti szellemet is kiirtással fenyegette: a mostani állam a nemzeti akarat állama, és e szerint a közös tanintézetekben éppen a szabad és nemzeti szellemet fogja táplálni, ennélfogva a kipróbált protestans tanerők közreműködését is szükségképp megkívánja. Miután a protestansok aggodalmait oly könnyen eloszlatni nem lehet, s még sem lesznek hajlandók intézeteiket állami-akká alakíttatni, tehát az állami intézetek mellett lesznek felekezeti iskolák is: azon kérdés támad, miképen s ki állit ellenőriztesse az állam ezen tanintézeteket, vagy is miképen gyakorolja felügyeleti hatalmát?

A „P. Lloyd” a horvát nemzeti pártnak a horvát országgyűlés elnapolása ellen irányzott tiltakozását bi-rálja, mely szinte csupa alaptalan vádból s üres phrasis-

császártól. A kérelem tanuskodik Metz hűségéről, de igen a birodalom aléltóságáról is.

A metziek így irtak: „A szenvedés, elnyomatás és szerencsétlenségek, melyeket el kelle viselnünk, nem nyervén segélyt a fejedelmektől, a melyekben minket csak Isten s e város nemessége segített, kiket azonban a betegség megapaszott s a kik elveszték vagyonukat — császári felségedhez vezetnek segélyt kérendők. Ez a város kapuja, főürössége szent birodalomnak, ezt fenyegetik leginkább ellenségei, — ha nem védetnék vité-zül, férfiasan, pompás támpontjává lenne az ellenségnek, egy kapu nyílna a birodalomba s ez nagy veszélyt hoz-hatna egész Németországra. Mi ezt Fölségednek már többször előterjesztettük.”

A polgárok ügyesen vezetve még egyszer vissza-verték az ellent s büszkén irták meg a gyenge császárnak, hogy az elfoglalt burgundi zászlókat Szt-István székese gyházába üttették fel. III. Frigyes utóbb meglá-gatván Metzet így dicsérte meg: „Kik most jól tartot-ták magukat, jövőre tartsák még jobban.”

Szép jövőt remélt Metz, midőn Burgundia Német-orsszággal Miksa és Mária házassága által egyesítetténi szándékoltatott.

A fényes Károly herczeg s az aranytól csillogó lovagok gyakran tarták ünnepélyeiket a szűz Metzen. Itt támadt a viszály, Merész Károly sértő pompája által s a főherczegnek le kelle mondanai az aráról, a szép örökségről. Két év mulva Nancy véráztatta mezőin le-hanyatlott az a csillag is, mely addig valamennyit el-homályosított, s Merész Károly halálával vége lett Bur-gundiának. E perczől fogva ismét Franciaország volt azon hatalom, mely Lotharingia herczegségét német fővá-rósát fenyegette s azt nemsokára el is foglalta. (B. Z.)

ból állván inkább a magyar kormány, mint a tiltakozás mellett szól. Anomalia ugyan, hogy a horvát képviselők még jelenleg is helyt foglalnak a magyar-országgyűlés-ben, de a mi anomaliának látszik, az legalább nem tör-vénysértés. Ellbenben törvényszegés lett volna, ha a magyar kormány azon körülményből, hogy a horvát kép-viselők nem az új horvát országgyűlés delegáltjai, ez utóbbi pedig még nem választott delegáltakat, azt követ-kezteti, miszerint Horvátország most egyáltalán nem lehet képviselve a magyar országgyűlésen. A nemzeti párt azon panaszát, hogy Magyarország mit sem tett a hor-vátokért, eléggé megczáfolja a pénzügyminiszter exposé-ja, mely szerint a rendes budget deficitjét nagyobb részt a horvát érdekekért tölt áldozatok idézték elő. A nemzeti párt továbbá azt mondja: „A horvátok ő felsége oltal-mazó szárnyai alatt szabadon és függetlenül akarnak élni!” De vajjon élvezett-e Horvátország valaha nagyobb szabadságot, mint jelenleg? Ha pedig már a király szem-lyélt követik a játékba, előbb bővöbben meg kellett volna ismerkedniök ő felsége szándékaitaival s ekkor meggyőződnek, hogy az elnapolás ép legfelsőbb helyen föltétlenül helyeseltetett, mert ott szilárd akarat forog fenn a magyar-horvát kiegyezést sértetlenül fenntartatni. A nemzeti párt ezen nyilvánulata után a „Lloyd” nézete szerint, az elnapolás, ha alakilag helyeseltetőnek nem is, de károsnak sem tűnik fel.

## A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Bécs. Andrassy grófot ő Felsége hosz-szas kihallgatáson fogadta, s azután rögtön Beust kancellárt hivatta. Miniszterelnökünk oct. 3-án a gyorsvonattal Pestre utazott.

Konstantinápoly. Mustapha basa, kit a szultán küldött a czár üdvözlésére Tif-lisbe, urának kéziratát vitte magával.

Verona. Az olasz hadak gyakorlatai nagy haladást tüntetnek fel a hadművészet terén.

Prága. Jirecek itt van, a cseh követ-e-lések leszállítására igyekeznek hatni.

## Legújabb táviratok.

Bécs, okt. 3. A „N. Fr. Pr.” egy római távirata szerint jelenti a „Tempo”; Antonelli bíbornok tudatá a külföldön levő bíbornokokkal, hogy az esetre, ha a kö-zelebbi pápaválasztás „praesente cadavere” lehetetlen lenne, a conclave Olaszországon kívül fogna megtartatni. — Az új conservatív párt azt kérelmezi, hogy Sella pénzügyminiszter vád alá helyeztessék, mert — állítólag — az őrlési adó alkalmából megsérté az alkotmányt. A petitio nagy feltűnést okoz, habár a kérelmezők még nincsenek is nagy számmal. Hirszerint számos képviselő, köztük Ricasoli, a kamara ujra megnyitása alkalmával le akar mondani, mert — több oknál fogva — a Rómá-ban való ülésekben nem akarnak részt venni.

Brüsszel, oct. 3. A francia külügyminiszter, Re-musat, Arnim felszólalása folytán, a lyoni kihágásokra vonatkozólag a vétkekek ellen a legszigorubb eljárást, sőt esetleg az ostromállapot kihirdetését igérte meg.

Páris, oct. 3. Victor Hugo tegnapi Thiershez ment, hogy Rochefort büntetésének megváltoztatását ki-eszközölje. Thiers azt válaszolá, hogy ez csak a kegyel-mi bizottmánynak áll jogában.

Newcastle, oct. 2. A főnökök vonakodnak a 9 órai munkaidő leszállításba beleegyezni; és a főnökök s munkások részéről tartandó általános congressust indít-ványoznak.

Konstantinápoly, oct. 2. A szultán titkára, Emin bey a második titkár által váltattott fol. Az egész-ügyü felügyelőség a cholera által leginkább megfertogatott városrészt körül zároltatta azon tilalommal, hoy az illető vonalat nem szabad átlépni. Az itteni lapok erős bírálat alá veszik ezen intézkedést, mint hatálytalan, mely alkal-mas arra, hogy ezen városrészt lakosainál az jedséget terjeszse és nélkülözéseknek tegye ki őket. Egy orvos és egy pap meggátoltattak e vonal átlépésében, hogy a betegeknek segítséget nyújthassanak. — A meghaltak szá-máról még nem adatott ki a hivatalos jelentés. A főroság nyomasztó. Folyvást déli szél uralkodik.

## Garibaldi az internacionáléről.

Garibaldi tábornok Arnold Arthurhoz levelet intézett, melyben Irland jelen helyzetéről és a nemzetközi mun-kásegyletről mond véleményét. Az utóbbiról így szól: „Az internationale programjának alapjául választotta: nevé, mely afrikaiakra, amerikaiakra, európaiakra és ázsiaiakra egyaránt ráillik, azaz az emberek testvériségét, nem állandó hadsereget, mert ezek táplálják a háborút, hanem akar polg. véderőt a belrend fentartására, akaja a commune közigazg. kormányát s Párisnak örök dicső-ségére válik, hogy több százados fővárosi hatalmáról önként lemond.

Mindenki tudja, folytatja tovább, hogy Francia-ország veszélyét ama két ember gyávasága idézte elő Bonaparte hadat üzent, mert végbukástól féltette é

fiáját. Thiers gyáván futott Párisból, mert nem volt bátor-sága a nép elébe lépni, azt megnyugtató, mint azt minden derék ember tette volna.

Nem akarom hosszasan fejtegetni az Internationale előnyeit és netaláni hibáit, de azt óhajtom, bárha kezde-ményezően lépnének fel a kormányok s magok ömöz-dítanak mindazon jót melyek abban foglaltatnak, minő lenne például a háboruk, az állandó hadseregek, a . . . és privilégiumok eltörlése. Bár minden ágyut, minden bombát és vértet ekevassá, ásová, kapavá lehetne ol-vasztani! Tizenegy év előtt leirtam azt Casertában, a mit most itt mondok. Némely nálam kevésbé hiszékenyek azonban felkiáltottak: „Őn függet kíván bogáncskóróról.” „Türelem” viszonozám én „fogjunk addig háborúhoz, mert mint Ribera tk. mondá:” A háboru az ember valódi élete!”

## UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, október 5.

— **Király ő felsége** névünnepe alkalmából ünnepi istentisztelet tartatott a székes egyházban. Ezután királyi biztosunk ő nmga gyűjté asztalhoz a polgári és katonai hatóságok képviselőit és sokakat az irodalom képviselői közül. A fényes ebédnél Péchy Manó gróf ő exja emelt poharat a Királyra, hosszú életet kívánva ő felségének, hogy számos évekig népei boldogítására uralkodhassék.

— **Az igazságügyminiszterium** elnöki irodá-jában éjjel-nappal foly még a munka a bírói állomások elnyeréséért benyújtott kérvények beiktatása és állomá-sokkint való rendezése körül; és mégis a törvényszéki jegyzői, segédhivatali, igazgatói, kezelési és szolgállo-másokra szóló csődület legközelebb meg fog jelenni a hivatalos lapban: csak hogy ezen kérvények közvetlenül az illető elnökhöz leszenek benyújtandók.

— **Ligeti Antal és Vágner Sándor** közösen készítették el Vajda-Hunvadt képét. Az alakokat Vágner, a tájat Ligeti festette. A kép előterén egy lovag csoport élén a vadászatról visszatérő Hunyady Mátyás látható.

— **Koronázási ajándokul** a csehek a karls-badi Sprudelt akarják megvenni a királynak.

— **Érdekes lelet.** Szebenből írják a „Pester Lloyd”-nak, hogy az ottani tanácsház vizipuska-színjé-ben a többek között egy művészi aczélmetszetű képre találtak, mely vászonra van feszítve és 10 lábánál maga-sabb képen ábrázolja I-ső Leopold császárt; a képen levő allegorikus mellékrajzok ezen uralkodónak törökűk feletti győzelmet ábrázolják. A feliratok latinul vannak szerkesztve. A rossz helyeken hányódó óriási kép sokat szenvedett, minthogy egykori helyéről annak idejében Mária Terézia és II. József császár képei által a város-ház terméből kiszorítottak. A talált tárgyak között érde-kes egy 100 éves hármass lappal ellátott asztal is, mely-nek igen sok rejtélyekéja van. Legérdekesebb lelet azon-ban egy régi irományokkal telt láda, melyben Izabella királyné egy kézírása, továbbá utlevek. melyeket haj-dani vajdák állítottak ki, számadások s másnemű okmá-nyok és okiratok voltak a 15., 16. és 17-ik századból.

Ezen archivalis lelet további kezelésével Seivert Gusztáv nagy-szebenvárosi senator és kitünő történész biza-tolt meg.

— **Szigetvár végperezeti,** czime azon műlap-nak, melyet hozzánk, mint a „Magyarország és a nagy-világ” 1/4 évi műmellékletét a Deutschféle könyvnyomda-társaság beküldött. Ennek remek eredetiét Wéber fes-tette, s e kép oly remekmű, mint a compositora, mind a kivitelre nézve, hogy az bármely szalonnak díszre válik. Ajánljuk a nevezett műlapot a közönség figyelmébe.

— **A bécsi világkiállítási palota** építéséhez mult héten már hozzáfogtak, s egyelőre a Bécsben állo-másozó mérnökkari és utász csapatokból rendeltetett ki több szakasz. Első sorban az építési anyag szállítására szükséges utak készítettnek el, s e célból a kiállítási tér vasuti összeköttetést nyer az északi- és államvas-pályákkal. Az épület alapjainak kiásása és a beton-alap lerakása is megkezdett.

— **A ki a francia és német nyelvet** jól megtanulni óhajja, s e fontos és nélkülözhetlen két nyelv irodalmában kellő jártasságot kíván szerezni, azt uta-sítjuk mai hirrovatunkban egy kitünő nyelvtanár ajánla-tára, kire minden tekintetben méltán figyelmesthetünk.

— **Kolozsvárt** a reformatum collegiumban az iskolai év megkezdődött 1871. szeptember 1-én: ezen-nel tudatom a kolozsvári iparos urakkal, hogy a vasár-napi iskola is ugyanezkor megkezdődött és egyszersmind kérem, hogy inasait pontosan feljárassák, mivel a törvény tilja addig felszabadulniok, míg az illető inasok iskolai bizonyítványt nem mutatnak arról, hogy kellőleg tudnak olvasni, írni, számolni és vallást, szóval, ha pontosan nem járják inasi évök alatt a vasárnapi iskolát. Kérem saját hasznokért ezen néhány sort figyelembe venni és el nem mellőzni. Kolozsvárt, 1871. oct. 3-án. Barabás Károly, ref. tanító.

## Ismertetése

a nép között Háromszéken és Csíkszékben uralkodó járványnak.

(Vége.)

A betegség lefolyása heveny és rövid időre terjedő, de annál hosszabb a járvány tartása, mert ez egészében át is eltart, rövid időre néha meg is szűnik és folyamában hezagot képez, de ismét megújul és előbbi dulását ismét ovább folytatja.

A betegség azonban kellő óvakodás mellett kike-rülhet és annak tovább terjedése megátolható, e végett azonban szemügyben kell tartani azt:

hogy ezen betegség ragályos és hogy a ragály fel-vételére minden ember hajlandó ugyan, de gyermekek iránta sokkal fogékonyabbak mint a nagy emberek.

hogy továbbá a ragály-anyag nem csak közvetlen érintkezés által ragad, hanem szállékony, és így a beteg környékében a levegőben úszik, és hogy így fertőzés a beteg közelében annak érintése nélkül is lehetséges; és végre

hogy a betegség kifejlődését mind azon káros ha-tányok is elé segítik, melyek különben is torokgyuladá-sokra szoktak alkalmat szolgálni.

Ennnl fogva az óvszabályok a következőben állanak:

1) a járványos községekben a népnek minden ösz-sze csoportosulása betiltandó;

2) a gyermekek öszejövelele és az iskolák beszü-n-tetendők ;

3) a betegek elkülönözendők, és azok, kiknél ezen elkülönözés a fenforgó házi viszonyok között lehetlen, közórházakban, vagy ha ilyenek távol esnének, rügtön-zött helységi beteg-házakba szállítottandók.

4) Szükség feletti beteg-látogatások betiltandók, és a beteg családjának lelkiismeretes kötelessége min-den nélkülözhető beteg-látogatókat eltüntetni.

5) A betegek körüli levegő tisztán tartandó és a ragály anyag eczet és más eféle füstölések által megsem-misítendők.

6) A szükségfeletti hallottatások betiltandók és a halotti torok beszűntetendők.

Vége 7) a betegek ágy- s egyéb ruha neműi ró-mai gálczoldatb mártandók és ugy fertőztetendők, a szoba földje pedig vasgálczoldattal, vagy ha deszkáz-ott lenne, római gálczoldattal felmosandó, mire egy ve-der vízhez 1 1/2 font vasgálcz vagy 1 font római gálcz veendő.

Ezek mellett azonban még azis feltételezve van, hogy a járvány tartása ideje alatt a járványos községek-ben, kivált a gyermekek, a reggeli és esteli hűvös leve-gőre ki ne bocsátassanak, és minden káros hatánytól, mely más körülmények között is torokgyuladást idézhetne elő, megóva legyenek.

Ha azután az ember a ragálytól meg van védve és azon káros hatányoktól, melyek más körülmények kö-zött is torok-vagy gége-lobbott idézhetnének elő, meg van óvat még más valami különös életrendre nics szükség, és a mily nagyon fontos itt az elővigyázat, éppen oly ár-talmas annak tulfeszítése is, így tehát koránt sem kell a gyermekeket foltonosan a szobába zárni, vagy tulságos meleg ruházat által elpuhítani, hanem inkább csak a lég-mérsékletre és legfőké a szél irányára kell ügyelni, és nevezetesen a zordon éjszaki és az éjszak-keleti szél bé-hatásától őrizni.

Ha azonban a betegség még sem kerülhetett volna ki és a torokfájás békőszöntene, akkor az orvosi segély azonnal, és pedig annál sürögsebben veendő igénybe, mthogy a baj csak kezdetben gyógyítható, magára hagyatva pedig vagy későbbi időszakában kerül-vén orvoslás alá, mindig halálos és a ragályanyag tovább terjesztését eszközli, és addig, míg az orvos eljövend, a betegnek feje májvagyókérthea, a kis gyermeknél pedig meleg czukros tély nyújtandó, külsőleg pedig a nyakra meleg borongatások alkalmazandók.

Az orvoslásnál az orvosnak személyes közbejőve-tele azért kikerülhetetlen szükséges, mert a gyógyítás nem csak azon belgyógyászok által eszközölhető, melyekkel az orvos a gyuladást elfolytani és a beteg erejét lehetőleg fentartani igekszik, hanem főleg az által, hogy a torokban lévő alkéleteket távolítja el, mi a beteghelyeknek töménysóval pokolkó, vagy tömény-pokolkódattali érintése által történhetik és a mit másra bizni nem lehet; ezért pedig kikerülhetetlen szükséges, hogy az orvos a

betegorkába maga nézzen bé és a gyógyszert maga al-kalmazza, minél fogva neki a gyermekekre nézve oly esz-közökkel is el kel látva lennie, hogy ő a beteg gyermek száját erőszakkal is felnyithassa és fel is nyissa, mert e nélkül minden igyekezete megfiusul.

A betegség szerencsés lefolyása után jelentkező hűdések nem igen szoktak veszélyesek lenni, és rövid ideig ideig tartó hideg mosások és hideg permetezések használata következtében jobbra minden más gyógy-szerek használata nélkül is elenyésznek, néha azonban makacsabbaknak is is találtatnak, úgy hogy a nyelő cső hűdéseinél még éhenhalástól is félhetni, a midőn is mes-terseges táplálásra, némely más hűdéseknél pedig a Volta-féle áttérjedési villámfolamnak használata vételére is szükség álhat bé.

Az illető hatóságoknak álland tehát tisztában jár-ványbizományokká alakulni, vagy ily bizotmányokat felállítani, melyek a betegek gyógyítását felügyeljék és gondoskodjanak az iránt, hogy a járványos helységekből az orvosok azonnal kéznél, és ahol gyógyszerárak nin-csenek, gyógyszerekkel kellőleg ellátva legyenek, és hogy kivált a vagyontalanok orvosi segítségben és gyógyszer-ekben szükségét ne lássanak.

Vége a kormány feladata a határszél fedezetről ugy gondoskodni, és a vesztig-intézeteket ugy rendezni, hogy a szomszédságból ily nemű ragályok többé hoz-zánk bé ne hurezoltathassanak.

Kolozsvárt, szept. 24-kén 1871.

Dr. Bakonyi József.

**Távíratí tudósítás a bécsi börzéről.**  
Oct. 4-ről: 5% Metalliques 58.15.5%, Nemzeti kölcsön 68.30. 1860-diki állammkölcsön 97.25. Bank-részvények 769. Hitelrészvények 288.80. London 118. —. Ezüst 117.75. Cs. kir. arany 5.68. Napoleondor 9.46.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 77.25. Temesi 76.75. Erdélyi 73. —. Horv.-Slavon —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

## Nyilttér.

(277) 9—40

**Titkos betegségeket**  
és  
**tehetetlenséget**  
(elgyengült férfierőt)  
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker  
biztosítása mellett  
**HANDLER MÓR**  
orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.  
Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és  
déltűn 3 órától 5-ig.  
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,  
I-ső emelet 14. sz.  
Dijjal ellátott levelekre azon-nal válasz adatik.

II. **Beküldetett.** 19.  
Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

**Revalesciére du Barry Londonból.**

Mióta a pápa ő szentsége a delicat **Revalesciére du Barry** használás következtében szerencsésen meg-gyógyult, s annak hatását orvosok és kórházak elismer-ték, senki sem fogja többé a becces gyógytápszer gyógyerejét kétségbe vonni, s következő betegségeket említtünk meg, melyeket az gyógyszer és költség nélkül gyógyít: gyomorideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajok, gümő,

askkór, mellszorulás, köhögés, emésztéshiány, dugulás, gyomorsik, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízkór, hidegláz, szédülés, vértolulás, fűlzugás, émiyégés és hányás még terhesség alatt is, húgyfesz, búskomorság, soványodás, csúz, köszvény, sárgaság. Kivonat 72.000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógy-szernek ellentálltak:

Elismervény sz. 71.811.

Crosne, Seine és Oise, Frankhon 24. márcz. 1868.  
Richy adószedő ur száraznyavalyában feküdt ha-lálos ágyán s már az utolsó kenetet is fölvette, mert a legelső orvosok is csak néhány napi étellel biztatták. Én tanácsolám neki, hogy kísértse meg a **Revalesciére due**

**Barry-t,** s ennek a legszerencsésebb sikere lett, ugy hogy a beteg kevés hét után ismét dolgainak láthatott s magát tökéletesen meggyógyultnak érzé. Miután önnék **Revalesciérejétől** magam is annyi jót élveztem, szívesen aláírom e bizonyítványt St. Lambert testvér.

Táplálóból lévén a húsnál, a **Revalesciére** felnőttek-nél és gyermekeknél 50-szer behozza árát gyógyszerek-ke szemben.

1/2 fontos bádóg szelenczékben 1 frt. 50 kr.  
1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt.,  
12 1/2 20 frt., 24 1/2 36 frt.

**Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban:**  
12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Törökknél, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoutte során. Továbbá: Kronstádtter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden vá-rospan jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljűl mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Sz. 5250 —1871 polg. 2—3 (284)  
**Hirdetmény.**

Nemes Marosszék törvényszéke mint hagyat-éki bíróság részéről ezennel köz tudomásra hozatik, miszerint gr. Toldalagi Viktor né br. Bánfy Anna és Máriaffi Albert mint kiskoru gyermekei gýmja kérésére Koronán 1865 szeptember 2-án elhalt gr. Bethlen Anna br. Bánfy Sigmondné hagyaték tömege részére helyi ügyvéd Szathmári Mihály alólírt törvény-szék által cselekvényi gondoknak kinevezetett. Nemes Marosszék törvényszékének M.-Vásárhelytű, 1871. augusztus 31-én tartott üléséből.

Alkb. és törvényszéki elnök: Hajdu Mózes.

(24) **Árverési hirdetmény.** 3—3

Ezennel közhírre teszi alólírt igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálog-kölcsön-intézetnél elzálogosított s folyó évi **augusztus hó végéig** lejárt, és még ki-nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az **I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, házieszközök, áruk stb. árverése lesz**

**folyó évi október 16-án.**

**A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-neműk, ékszerék stb. árverése lesz**

**folyó évi október 23-án.**

Az árverezések az intézet helyiségében mindig déltűn 3 óraker kezdődnek.

Figyelmeztetés! A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki-nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alka-lommal hasonlag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átíratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet hasonlag őríli.

A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.  
Kolozsvárt, szeptember 15-én 1871.

A hitelbank és zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

1—3 (287)  
**Házi tanító.**

Egy kitünő vizgát tett, s a legjobb bizonyít-ványokkal ellátott tanító, ki nem csak a fran-czia és német nyelvben és irodalomban, hanem a jó neveléshez megkívántató elméleti iskolai tudományokban is a legujabb tanmód szerint ad czélszerű és sikeres oktatást, házi tanítónak ajánlkozik itt helyt vagy falura. Bővebb érte-sülést e lap szerkesztőségében szerezhetni.

**Hajbetegek számára!**

Csak tudományos úton lehet hajbetegeket gyógyítani. — Még a legjobb hajszer is ámitássá válik az avatallan kezében, mert csak a szakember képes a baj okát megtalálni, s részint egyuttal belső gyógyítás által azt elhárítani. Hogy az észszerű gyógykezelés mellett pillanatnyi csodasikerről nem lehet szó, mindenki értheti. Távol lakók szíveskedjenek néhány szál haját (lehetőleg gyökereztől) gor-csóveli vizsgálat végett bérmentesen beküldeni, egyuttal életkorukat, a betegség tartamát és az ellene használt szereket megnevezni. A haj kihullás 4—6 hét alatt gyökeresen meggyógyul. Kopasz helyeken 6—8 hónap alatt új haj nő, ha a haj-bőr selyempapírral való dörzsölés után könnyedén megpirosodik. Korán megszü-rkült haj természeti úton, minden festőszer alkalmazása nélkül, eredeti színét visszanyeri. Mindezt eszközli

Dr. James Brown

HAJKÉSZÜLÉKEK FÖRÁKTÁRA

Bostonban.

Bécsben Stadt. Adlergasse 8.

Levelek és megrendelések német, francia és angol nyelven.

## Általános óvszer,

a legújabb tudományos tapasztalatok alapján összeállított, legbiztosabb és legjobb gyógyszer minden előforduló, még üdült

betegségekben is a nemi szerveknek,

(férfiak és nők titkos betegségei),

valamint védszer ragályosodás ellen, és az elgyengült nemi munkásság megerő-sítésére és felelevenítésére sokszorosán bebizonyult s a legelső tudományos tekin-télyek által elismert szer.

A gyógyítás fájdalom nélkül történik s nem gátolja a hivatást, ugy hogy ez által szemérmes szenvedőknek és utazóknak is alkalom van nyujtva, bajaikat második személyek közbejövetele nélkül is gyorsan és gyökeren meggyógyíthatni.

1 skatulya ára használati utasítással együtt 3 ft göngyölés 20 kr. Elárúsítóknak aránylagos engedély.

Valódi minőségben és legszigorubb titoktartás mellett kapható postai utánvét (vagy készpénz beküldés mellett tetszés szerinti betűjegy alatt)

**Dr. LANG WILMOS-tól**  
Bécsben, Burggasse Nr. 47.

18—20 (94)

10—12 (231)  
**Liebig Kumys kivonata**

(vegytanilag készült sivatagtej.)

gyógyászati tekintélyek elismerése szerint gyor-sabban és biztosabban gyógyít, mint minden, eddig a gyógyászatban használt szer: **tüdővést** (még előhaladt állapotban is), **gümőt, gyomor- és bélhurutot, légeső-hurutot, vérhiányt** tartós betegsé-gek és sok higány élvezete következtében, **súlyt, méhgörcsöt és testi gyengeséget.**

Palackk száma pakolással együtt 1 ft. o. é. Megrendelésekhez az összeg melléklendő, mert utánvét nem fogadható el.

Legalább 4 palackkot tartó ládákban kapható

**Liebig sivatagteje (Kumys) főraktára által**

Berlin, Gneisenaustrasse 7 a.

Jegyzet. Betegek, a kiknél minden használt szer sikertelen maradt, szíveskedjenek a fennebbi készítménnyel bizalmasan egy utolsó kísérletet tenni.

Rópiatok ingyen — és bérmentesen.

**Galéne-befőcskendezés.**

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgyeső-kifolyást, ugy most keletkezőt, valamint kifejtettet és egé-szen üdültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

**Maager Vilmos. Bécs, Bäckersstrasse 12. sz.**

Egy üveg ára használati utasítás mellett 3 frt. 70 kr.

Kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál.

(167)

21—24